

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΒΙΟΛΟΓΙΑ

Περιεχόμενο Μαθημάτων 2021-2022

Χερσαία και Θαλάσσια Οικοσυστήματα

Συντονιστές I. Καρακάσης – Μ. Μυλωνάς

Σύνολο ωρών 100

Διδάσκοντες Χ. Αρβανιτίδης, Ι. Καρακάσης, Κ. Κοτζαμπάσης, Ν. Λαμπαδαρίου, Μ. Μυλωνάς, Π. Πήττα

Συμμετέχοντες Ε. Αποστολάκη, Κ. Βορεάδου, Π. Λυμπεράκης, Σ. Ξηρουχάκης, Κ. Παραγκαμιάν, Μ. Προμπονάς, Γ. Σμπώκος, Κ. Τριάντης, Χ. Φασουλάς, Θ. Γιάνναρος, Αικ. Βαρδινογιάννη, Ν. Νικολαΐδης

Ενότητες Δομή, λειτουργία και απειλούμενα είδη στα Χερσαία Οικοσυστήματα της Ελλάδας

1. Από το παρελθόν στο σήμερα	Μ. Μυλωνάς	3 ώρες
2. Μεσογειακοί Θαμνώνες	Μ. Μυλωνάς	3 ώρες
3. Ορεινά Οικοσυστήματα	Μ. Μυλωνάς	2 ώρες
4. Μεσογειακά Δάση	Μ. Μυλωνάς	3 ώρες
5. Ακτές	Μ. Μυλωνάς	2 ώρες
6. Υγρότοποι	Κ. Βορεάδου	3 ώρες
7. Υποαλπικά συστήματα	Π. Λυμπεράκης	3 ώρες
8. Ενδόγεια συστήματα -Σπήλαια	Κ. Παραγκαμιάν	3 ώρες

Προστατευόμενες περιοχές, Οικόσυστημικές υπηρεσίες, Περιβαλλοντικό Δίκαιο

1. Προστατευόμενες Περιοχές	Σ. Ξηρουχάκης	3 ώρες
2. Οικόσυστημικές Υπηρεσίες	Μ. Προμπονάς	3 ώρες
3. Περιβαλλοντικό Δίκαιο	Γ. Σμπώκος	4 ώρες

Περιβαλλοντική Γεωλογία, Έδαφος, Κλίμα και Κλιματική αλλαγή

1. Γεωλογικές διεργασίες και καταστροφές	Χ. Φασουλάς	3 ώρες

2. Παλαιογεωγραφία της Ελλάδος	Χ. Φασουλάς	3 ώρες
3. Έδαφος	?	3 ώρες
4. Κλίμα και Κλιματική αλλαγή	Θ. Γιάνναρος	3 ώρες

Νησιωτικά Οικοσυστήματα

1. Νησιωτικά Χαρακτηριστικά	Μ. Μυλωνάς	4 ώρες
2. SAR και άλλα.	Κ. Τριάντης	4 ώρες
3. Εισβολές- εισβολικά είδη στη χέρσο	Αικ. Βαρδινογιάννη	4 ώρες

Περιβαλλοντική Βιοτεχνολογία

1. "Εξυπνη" βιοτεχνολογία μικροφυκών	Κ. Κοτζαμπάσης	5 ώρες
--------------------------------------	-------------------	--------

Ωκεανογραφία

1 Αβιοτικά στοιχεία θαλάσσιου περιβάλλοντος, οικολογικές διεργασίες και μείζονες περιβαλλοντικές διαβαθμίσεις	Ι. Καρακάσης	2 ώρες
2 Βιολογικές κοινότητες, θαλάσσια συστήματα και σχέση με βιολογικούς πόρους	Ι. Καρακάσης	3 ώρες
3 Παράκτια οικοσυστήματα: ιδιαιτερότητες και κύριες οικολογικές υπηρεσίες	Ι. Καρακάσης	2 ώρες
4 Οικολογία Βαθείας θάλασσας	Ν. Λαμπαδαρίου	3 ώρες
5 Θαλάσσια Φανερόγαμα	Ε. Αποστολάκη	3 ώρες
6 Ανθρωπογενείς επιπτώσεις στα θαλάσσια οικοσυστήματα	Ι. Καρακάσης	3 ώρες
7 Στοιχεία πολιτικής για το θαλάσσιο περιβάλλον: οικολογική ποιότητα, Οδηγία-Πλαίσιο για τα νερά, Θαλάσσια Στρατηγική. Κατάσταση, δείκτες εκτίμησης, προγράμματα παρακολούθησης	Χ. Αρβανιτίδης	4 ώρες
8 Εισβολές- εισβολικά είδη στη Θάλασσα	Ι. Καρακάσης	4 ώρες

Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων

1. Εισαγωγή στην έννοια και ιστορία του θεσμού της Εκτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων	I. Καρακάσης	10 ώρες
2. Μεθοδολογικό πλαίσιο της Εκτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων. Περιγραφή περιβάλλοντος, έργου/δραστηριότητας/πολιτικής.		
3. Πρόβλεψη και αξιολόγηση σημασίας περιβαλλοντικών επιπτώσεων.		
4. Μέτρα αντιμετώπισης, δημόσια διαβούλευση, έλεγχος		
5. Οργάνωση σχεδίων περιβαλλοντικής παρακολούθησης.		
6. Εκτίμηση επιπτώσεων στην Βιοποικιλότητα και Στρατηγικές μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων.		
7. Project: Ανάθεση εργασιών σε ομάδες και σύνταξη μελετών ΠΕ		

Μικροβιακή Οικολογία

1. Μικροβιακό τροφικό πλέγμα στην υδάτινη στήλη	Π. Πήττα	2 ώρες
2. Μικτοτροφία στις ομάδες του πλαγκτού	Π. Πήττα	1 ώρα
3. Μέθοδοι και προσεγγίσεις	Π. Πήττα	2 ώρες
4. Μικροβιακές διεργασίες στα Μεσογειακά οικοσυστήματα	Π. Πήττα	2 ώρες.

Βιοποικιλότητα, Εξέλιξη & Προσαρμογές

Συντονιστής N. Πουλακάκης

Σύνολο ωρών 33

Διδάσκοντες Ε. Λαδουκάκης, Μ. Παυλίδης, Ν. Πουλακάκης

Συμμετέχοντες Π. Κασαπίδης, Δ. Πουρσανίδης

Είδη και Ειδογένεση

Ενότητες	1. Θεώρηση του είδους και καθορισμός ορίων του είδους.	N. Πουλακάκης	5 ώρες
	2. Θεωρητικά και πρακτικά θέματα πίσω από την έννοια του είδους.		
	3. Μέθοδοι καθορισμού των ειδών και μηχανισμοί ειδογένεσης		
	4. Παραδείγματα μελέτης (case studies)		

Νέες μεθοδολογίες στην προσέγγιση της Βιοποικιλότητας

1. Παραγωγή και χρήση γενωμικών δεδομένων στη εκτίμηση της βιοποικιλότητας	N. Πουλακάκης	3 ώρες
2. Species distribution modelling - niche modelling and similarity	Δ. Πουρσανίδης	3 ώρες
3. Μοντελοποίηση της κατανομής των ειδών: χρήση επιλεγμένων ειδών αμφιβίων & ερπετών ως παραδείγματα μελέτης	Δ. Πουρσανίδης	3 ώρες
4. Metabarcoding and environmental	Π. Κασαπίδης	3 ώρες

Χρήση μοριακών δεικτών στη περιβαλλοντική έρευνα

1. Μέτρηση της ποικιλομορφίας των πληθυσμών 2. Η χρήση και η εξέλιξη του μιτοχονδριακού DNA 3. Βασικές αρχές γενετικής πληθυσμών (ερωτήματα και προσεγγίσεις) 4. Παραδείγματα μελέτης (case studies)	E. Λαδουκάκης	8 ώρες

Ομοιότητα, Αλλόσταση, Στρες: μια εξελικτική προσέγγιση

1. Από την ομοιότητα στην αλλόσταση 2. Από το μηχανιστικό "πως" στο εξελικτικό "γιατί" 3. Το στρες από μια Δαρβινική σκοπιά	M. Παυλίδης	4 ώρες

Ανάλυση Βιολογικών δεδομένων

Συντονιστές	Κ. Λύκα		
Σύνολο ωρών	40		
Διδάσκοντες	Κ. Λύκα		
Συμμετέχοντες	Π. Δημητρίου, Μ. Γιαννουλάκη, Τ.Μανουσάκη		
Ενότητες	<u>Στατιστική με την R</u>		
	1. Εισαγωγή στην R	Κ. Λύκα	3 ώρες
	2. Εκτιμητική - Έλεγχος Υποθέσεων	Κ. Λύκα	4 ώρες
	3. Συσχέτιση - Παλινδρόμηση	Κ. Λύκα	5 ώρες
	4. Ανάλυση Διασποράς	Κ. Λύκα	4 ώρες
	5. Εισαγωγή στην πολυμεταβλητή ανάλυση	Κ. Λύκα	2 ώρες
	<u>Case studies</u>		
	1. Πειραματικοί σχεδιασμοί για την ανάλυση βιολογικών δεδομένων	Κ. Λύκα	5 ώρες
	2. Ανάλυση οικολογικών δεδομένων με πολυμεταβλητές μεθόδους	Π. Δημητρίου	5 ώρες

3. Μοντελοποίηση της σχέσης Παρουσίας / Απουσίας ενός είδους ψαριού στο Βόρειο Αιγαίο σε σχέση με δορυφορικά περιβαλλοντικά δεδομένα	Μ. Γιαννουλάκη	4 ώρες
4. Στατιστική ανάλυση γενετικών δεδομένων (SNPs) με σκοπό την ανίχνευση δομής μεταξύ πληθυσμών ιχθύων	Τ. Μανουσάκη	4 ώρες
5. Μοντελοποίηση μεταβολικών διεργασιών υπό το πλαίσιο της θεωρίας Δυναμικών Ενεργειακών Ισοζυγίων (DEB theory)	Κ. Λύκα	4 ώρες

Υδατοκαλλιέργειες και Αλιευτική Βιολογία

Συντονιστές Μ. Κεντούρη

Σύνολο ωρών 30

Διδάσκοντες Π. Καθάριος, Μ. Κεντούρη, Γ. Κουμουνδούρος, Μ. Παυλίδης, Σ. Σωμαράκης, Γ. Τσερπές, Κ. Τσιγγενόπουλος

Συμμετέχοντες ΠΚ-ΕΛΚΕΘΕ

Ενότητες Υδατοκαλλιέργειες

1. Εισαγωγή στις Υδατοκαλλιέργειες	Μ. Κεντούρη	3 ώρες
2. Αναπαραγωγή Ιχθύων	Μ. Παυλίδης	2 ώρες
3. Παθολογία Ιχθύων	Π. Καθάριος Γ. Κουμουνδούρος	4 ώρες
4. Γενετική Ιχθύων	Κ. Τσιγγενόπουλος	2 ώρες
5. Διατροφή Ιχθύων	Γ. Κουμουνδούρος	2 ώρες
6. Σύγχρονα ερευνητικά θέματα στις υδατοκαλλιέργειες	Γ. Κουμουνδούρος	1 ώρα

Αλιευτική Βιολογία

1. Βασικές έννοιες αλιευτικής βιολογίας, οικολογίας και διαχείρισης αλιευτικών πόρων	Γ. Τσερπές	3 ώρες
2. Κύκλοι ζωής – Παράμετροι αποθεμάτων – Διακυμάνσεις Πληθυσμών	Σ. Σωμαράκης	3 ώρες

3. Εκτίμηση αποθεμάτων. Στόχοι αλιευτικής διαχείρισης	Γ. Τσερπές	3 ώρες
4. Επίδραση αλιείας στις βιοκοινότητες και το οικοσύστημα	Ε. Σχισμένου	3 ώρες
5. Αλληλεπίδραση αλιείας και υδατοκαλλιεργειών	Ν.Περιστεράκη	2 ώρες
6.	Μ. Γιαννουλάκη	2 ώρες

Εργαστηριακές ασκήσεις & δεξιότητες

Συντονιστής	Μ. Μυλωνάς, Π. Πήττα
Διδάσκοντες	Ι. Καρακάσης, Γ. Κουμουνδούρος, Ν. Λαμπαδαρίου, Μ. Μυλωνάς, Μ. Παυλίδης, Π. Πήττα
Συμμετέχοντες	Π.Κ.-ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε. - Μ.Φ.Ι.Κ.
Ενότητες	<p>1) Μέθοδοι δειγματοληψίας και παρατήρησης χέρσου. (Μ. Μυλωνάς)*</p> <p>2) Μέθοδοι δειγματοληψίας και παρατήρησης θάλασσας(Π. Πήττα)*</p> <p>3) Δείκτες αξιολόγησης της ορθής μεταχείρισης πειραματόζων (σπονδυλωτών) (Ε. Φανουράκη)</p> <p>4) Επίδραση του περιβάλλοντος στην ανάπτυξη και επιβίωση των νεαρών σταδίων των ψαριών. Ανθίσεις τοξικών κυανοφυκών. (Γ. Κουμουνδούρος)</p> <p>5) Τερατογένεση στα νεαρά στάδια των ψαριών. Δείκτες περιβαλλοντικών διαταραχών και κριτήρια ποιοτικού ελέγχου (Γ. Κουμουνδούρος)</p> <p>7) Πρακτικά συγγραφής εργασιών μελετών, διατριβής</p>

*Στο πλαίσιο των εργαστηριακών ασκήσεων πραγματοποιούνται εκπαιδευτικές εκδρομές.